

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar.....	xvi
ŞEKİLLER.....	xvii
GRAFİKLER.....	xviii
KISALTMALAR.....	xx
YAZARLAR HAKKINDA.....	xxii
TAKDİM.....	xxvii
ÖN SÖZ.....	xxix

1. BÖLÜM

SAĞLIK HİZMETLERİ

1.1. Sağlık Kavramı.....	1
1.2. Sağlık Hizmetlerinin Niteliği ve Özellikleri.....	1
1.2.1. Hizmet Sürecine Hastanın Katılımı.....	1
1.2.2. Eşzamanlılık ve Dayanıksızlık.....	2
1.2.3. Bilgi Asimetrisi.....	2
1.2.4. Soyutluk.....	2
1.2.5. Heterojenlik.....	3
1.3. Sağlık Hizmetlerinin Önemi.....	3
1.4. Sağlık Hizmetlerinin Sınıflandırılması.....	4
1.4.1. Koruyucu Sağlık Hizmetleri.....	5
1.4.1.1. Çevreye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri.....	5
1.4.1.2. İnsana Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri.....	6
1.4.2. Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri.....	6
1.4.3. Rehabilitasyon Edici Sağlık Hizmetleri.....	7
1.4.4. Sağlığın Geliştirilmesi Hizmetleri.....	7
1.5. Sağlık Hizmeti Düzeyleri ve Bütünleşik Sağlık Hizmetleri.....	7

2. BÖLÜM

SAĞLIK SİSTEMLERİ

2.1. Sağlık Sistemleri.....	11
2.2. Sağlık Sisteminin Amaçları.....	11
2.3. Sağlık Sisteminin İşlevleri.....	12
2.3.1. Yönetim.....	12

2.3.2. Kaynak Tahsisi ve Sağlık Hizmet Temini.....	13
2.3.3. Finansman.....	16
2.3.3.1. Vergiye Dayalı Finansman Modeli.....	16
2.3.3.2. Sigortaya Dayalı Finansman Modeli.....	16
2.3.3.3. İsteğe Bağlı Özel Sigortalar.....	17
2.3.3.4. Cepten Ödemeler.....	17
2.3.3.5. Tıbbi Tasarruf Hesapları.....	17
2.3.4. Hizmet Sunumu	18
2.4. Sağlık Sistemlerinin Karşılaştırılması.....	19
2.5. Sağlık Sistemlerinin Sınıflandırılması	20
2.5.1. Serbest Piyasa Tipi Özellikli Sağlık Sistemleri	20
2.5.2. Refah Yönelimli Tipteki Sağlık Sistemleri.....	20
2.5.3. Kapsayıcı (Bütüncül) Tipteki Sağlık Sistemleri.....	20
2.5.4. Sosyalist Tipteki Sağlık Sistemleri.....	20

3. BÖLÜM

TÜRKİYE SAĞLIK SİSTEMİ GELİŞİMİ

3.1. Cumhuriyetten Önce Anadolu Türklerinde Sağlık Hizmetleri	21
3.2. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Dönemi Sağlık Hizmetleri (1920-1923)	22
3.3. 1923-1945 Döneminde Sağlık Hizmetleri	22
3.4. 1946-1960 Döneminde Sağlık Hizmetleri	23
3.5. 1961 Anayasası Sonrası	25
3.5.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).....	26
3.5.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972).....	27
3.5.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977).....	27
3.5.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983).....	27
3.6. 1982 Anayasası Sonrası	28
3.6.1. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).....	28
3.6.2. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)	29
3.6.3. Sağlık Projeleri	29
3.6.3.1. Birinci Sağlık Projesi	30
3.6.3.2. İkinci Sağlık Projesi	30
3.6.3.3. Temel Sağlık Hizmetleri Projesi.....	33
3.6.4. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....	34
3.6.5. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).....	34

3.6.6. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013).....	35
3.7. Sağlıkta Dönüşüm Programı (2003-2012).....	35
3.7.1. Sağlıkta Dönüşüm Programının Temel İlkeleri.....	38
3.7.2. Sağlıkta Dönüşüm Programının Bileşenleri ve Uygulamalar.....	39
3.7.2.1. Planlayıcı ve Denetleyici Bir Sağlık Bakanlığı.....	39
3.7.2.2. Herkesi Tek Çatı Altında Toplayan Genel Sağlık Sigortası.....	41
3.7.2.3. Yaygın, Erişimi Kolay ve Güler Yüzlü Sağlık Hizmet Sistemi.....	44
3.7.2.4. Güçlendirilmiş Temel Sağlık Hizmetleri.....	45
3.7.2.5. Etkili, Kademeli Sevk Zinciri.....	48
3.7.2.6. İdari ve Mali Özerkliğe Sahip Sağlık İşletmeleri.....	49
3.7.2.7. Bilgi ve Beceri ile Donanmış, Yüksek Motivasyonla Çalışan Sağlık İnsan Gücü.....	51
3.7.2.8. Sistemi Destekleyecek Eğitim ve Bilim Kurumları.....	53
3.7.2.9. Nitelikli ve Etkili Sağlık Hizmetleri İçin Kalite ve Akreditasyon	54
3.7.2.10. Akılcı İlaç ve Malzeme Yönetiminde Kurumsal Yapılanma.....	55
3.7.2.11. Karar Sürecinde Etkili Bilgiye Erişim: Sağlık Bilgi Sistemi.....	57
3.8. Sağlıkta Dönüşüm Programı Sonrası (2013-).....	59
3.8.1. Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018).....	60
3.8.2. Onbirinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2019-2023).....	61

4. BÖLÜM

TÜRKİYE SAĞLIK SİSTEMİNİN ÖRGÜTLENMESİ

4.1. Türkiye Sağlık Sistemi: Genel Bir Bakış.....	63
4.2. 181 Sayılı KHK Sonrası Türkiye Sağlık Sistemi Örgütlenmesi.....	63
4.2.1. Türkiye’de Kamu Sağlık Sektörünün Organizasyonu.....	63
4.2.2. Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı (181 Sayılı KHK Sonrası).....	64
4.2.3. Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı (181 Sayılı KHK Sonrası).....	65
4.2.3.1. Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri (181 Sayılı KHK Sonrası).....	66
4.2.3.2. İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Hizmetleri (181 Sayılı KHK Sonrası).....	67
4.2.3.3. Halk Sağlığı Hizmetleri (181 Sayılı KHK Sonrası).....	68
4.3. 663 Sayılı KHK Sonrası Türkiye Sağlık Sistemi Örgütlenmesi.....	68
4.3.1. Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı (663 Sayılı KHK Sonrası).....	69
4.3.1.1. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu.....	71
4.3.1.2. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu.....	72
4.3.2. Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı (663 Sayılı KHK Sonrası).....	75

4.3.2.1. İl Sağlık Müdürlükleri (663 Sayılı KHK Sonrası).....	75
4.3.2.2. İlçe Sağlık Müdürlükleri (663 Sayılı KHK Sonrası).....	77
4.3.2.3. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (THSK) Taşra Teşkilatı	77
4.3.2.4. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Taşra Teşkilatı.....	78
4.4. 694 Sayılı KHK Sonrası Türkiye Sağlık Sistemi Örgütlenmesi	80
4.4.1. Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı (694 Sayılı KHK Sonrası).....	80
4.4.2. Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı (694 Sayılı KHK Sonrası)	81
4.5. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Sonrası Türkiye Sağlık Sistemi Örgütlenmesi	84
4.5.1. Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı.....	84
4.5.1.1. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü	87
4.5.1.2. Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.....	88
4.5.1.3. Sağlıkın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü	89
4.5.1.4. Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	90
4.5.1.5. Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü.....	90
4.5.1.6. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü.....	91
4.5.1.7. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü.....	92
4.5.1.8. Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü.....	93
4.5.1.9. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.....	93
4.5.1.10. Teftiş Kurulu Başkanlığı.....	94
4.5.1.11. Strateji Geliştirme Başkanlığı.....	94
4.5.1.12. Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü	94
4.5.1.13. Özel Kalem Müdürlüğü.....	95
4.5.1.14. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	95
4.5.2. Sağlık Bakanlığı Bağlı Kurumlar	95
4.5.2.1. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu.....	95
4.5.2.2. Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü.....	98
4.5.2.3. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı.....	99
4.5.2.4. Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi.....	101
4.5.3. Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı	102
4.6. Türkiye’de Sağlık Politikası Paydaşları.....	102
4.6.1. Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu	103
4.6.2. Hazine ve Maliye Bakanlığı	104
4.6.3. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.....	104
4.6.4. Ticaret Bakanlığı	104

4.6.5. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	104
4.6.6. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK).....	104
4.6.7. Ekonomi Politikaları Kurulu	105
4.6.8. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu	105
4.6.9. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi	105
4.6.10. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	106

5. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE SAĞLIK HİZMET SUNUMU

5.1. Sağlık Hizmet Sunumu	107
5.2. Sağlık Hizmeti Sunucularının Basamaklandırılması	109
5.3. Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri	112
5.3.1. Aile Hekimliği Hizmetleri	114
5.3.2. Toplum Sağlığı Merkezi Hizmetleri	117
5.3.3. Aşılama Hizmetleri	118
5.3.4. Verem Savaş Hizmetleri	119
5.3.5 Halk Sağlığı Laboratuvarları Hizmetleri	120
5.3.6. Sağlık Evi Hizmetleri	121
5.3.7. Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi (KETEM) Hizmetleri	122
5.3.8. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması (AÇSAP) Hizmetleri	122
5.3.9. Özel Poliklinikler	123
5.3.10. Özel Muayenehaneler	123
5.4. İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Hizmetleri	124
5.4.1. Tıp Merkezleri	127
5.4.2. Hastaneler	127
5.5. Hastanelerin Sınıflandırılması.....	128
5.5.1. İşlevlerine Göre Hastaneler	128
5.5.1.1. İlçe / Belde Hastanesi.....	128
5.5.1.2. Gün Hastanesi.....	128
5.5.1.3. Genel Hastaneler	129
5.5.1.4. Özel Dal Hastaneleri.....	129
5.5.1.5. Eğitim ve Araştırma Hastaneleri	129
5.5.2. Mülkiyetine Göre Hastaneler	129
5.5.2.1. Kamu Hastaneleri	129
5.5.2.1.1. Sağlık Bakanlığına Bağlı Hastaneler	129

5.5.2.1.2. Kamu Üniversitelerine Bağlı Hastaneler	131
5.5.2.1.3. Ortak Kullanımda Olan Hastaneler	132
5.5.2.1.4. Askeri Hastaneler	133
5.5.2.1.5. Belediye Hastaneleri.....	133
5.5.2.2. Özel Hastaneler.....	133
5.5.2.3. Vakıf Hastaneleri.....	134
5.5.2.4. Vakıf Üniversitesi ve Özel Hastanelerin Ortak Kullanımı	135
5.6. Şehir Hastaneleri.....	135
5.7. 112 Acil Sağlık Hizmetleri.....	141
5.7.1. Acil Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü	141
5.7.2. İl Ambulans Servisi Başhekimliği	142
5.7.3. Hastane Acil Servisleri	142
5.7.4. Acil Sağlık Hizmetleri ile İlgili Temel Kavramlar	142
5.8. Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	144
5.8.1. Sağlık Bakanlığına Bağlı Hizmet Birimleri	144
5.8.1.1. Ağız-Diş Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi (ADSEAH)	144
5.8.1.2. Ağız-Diş Sağlığı Hastanesi (ADSH).....	144
5.8.1.3. Ağız-Diş Sağlığı Merkezi (ADSM)	144
5.8.1.4. Diş Tedavi ve Protez Merkezi	145
5.8.1.5. Ağız-Diş Sağlığı Poliklinikleri	145
5.8.2. Üniversitelere Bağlı Hizmet Birimleri	145
5.8.2.1. Diş Hekimliği Fakülteleri ve Eğitim Hastaneleri.....	145
5.8.3. Özel Sektöre Ait Hizmet Birimleri	146
5.8.3.1. A Tipi Özel Ağız-Diş Sağlığı Merkezleri	146
5.8.3.2. B Tipi Ağız-Diş Sağlığı Merkezleri	146
5.8.3.3. A Tipi Poliklinik.....	146
5.8.3.4. B Tipi Poliklinik.....	146
5.8.3.5. Muayenehane	146
5.9. İlaç ve Tıbbî Cihaz Hizmetleri.....	148
5.10. Evde Sağlık Hizmetleri	149
5.11. Özellikli Sağlık Hizmetleri	149
5.11.1. Genetik Hastalıklar Merkezi.....	150
5.11.2. Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri (ÜYTE)	150
5.11.3. Perinatal Merkezler.....	150
5.11.4. Prematüre Retinopatisi Tanı ve Tedavi Merkezleri	151

5.11.5. Palyatif Bakım Hizmetleri	151
5.11.6. Yanık Bakım Hizmetleri	152
5.11.7. Onkoloji Hizmetleri	153
5.11.8. Pediatrik ve Erişkin Kardiyovasküler Cerrahi	154
5.11.9. Organ Nakli Hizmetleri	154
5.11.10. Hiperbarik Oksijen Tedavisi Hizmetleri	155
5.11.11. İnme Merkezleri ve Üniteleri	156
5.11.12. Robotik Yürüme Merkezleri	156
5.11.13. Robotik Cerrahi Merkezleri	156
5.11.14. Yoğun Bakım Hizmetleri	157
5.11.15. El Cerrahisi Hizmetleri	157
5.11.16. Girişimsel Radyoloji Hizmetleri	158
5.12. Geçici Koruma Altındaki Misafirlere Verilen Sağlık Hizmetleri	158
5.13. Hudut ve Sahiller Sağlık Hizmetleri	159
5.14. Türkiye'nin Yurt Dışı Sağlık Hizmetleri	159
5.15. Ulusal Medikal Kurtarma Hizmetleri	161

6. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SAĞLIK İNSANGÜCÜ

6.1. Sağlık İnsangücü Kavramı	163
6.2. Sağlık İnsangücü Mensuplarının İş ve Görev Tanımları	163
6.3. Sağlık İnsangücü Sayısal Durumu	168
6.4. Sağlık İnsangücü Planlama	170
6.5. Sağlık İnsangücü İstihdamı	172
6.5.1. Kamu Sağlık Hizmetlerinde İstihdam Modelleri	172
6.5.1.1. 657 Sayılı DMK'nın 4/A Maddesine Göre İstihdam Edilenler (Memur)	172
6.5.1.2. 657 Sayılı DMK'nın 4/B Maddesine Göre İstihdam Edilenler (Sözleşmeli Personel)	172
6.5.1.3. 657 Sayılı DMK'nın 4/C Maddesine Göre İstihdam Edilenler (Geçici İşçi)	173
6.5.1.4. 657 Sayılı DMK'nın 4/D Maddesine Göre İstihdam Edilenler (İşçiler)	173
6.5.1.5. 2547 Sayılı Kanuna Göre İstihdam Edilenler (Akademik Personel)	173

6.5.1.6. 696 Sayılı KHK ile Taşeronda Görev yaparken Kadroya Aktarılan İşçiler	174
6.5.1.7. 4924 Sayılı Kanun'a Göre İstihdam Edilenler.....	174
6.5.1.8. Aile Hekimliği ve Aile Sağlığı Çalışanları	174
6.5.1.9. Vekil Ebe/Hemşire Olarak İstihdam Edilenler	175
6.5.1.10. Şehir Hastanelerinde KÖİ Modeline Göre İstihdam Edilenler...	175
6.5.1.11. Hizmet Alımı Şeklinde İstihdam Edilenler.....	176
6.5.2. Özel Sağlık Hizmetlerinde İstihdam Türleri	176
6.5.2.1. İş Kanununa Göre İstihdam Edilenler	176
6.5.2.2. Hizmet Alımı Sözleşmesi İle İstihdam Edilenler	176
6.5.2.3. Hizmet Alımı Şeklinde İstihdam Edilenler	176
6.6. Kamuda Görev Yapan Sağlık İnsangücünün Mali Hakları.....	177
6.6.1. Maaş ve Sabit Ek Ödeme	177
6.6.2. Performans Ek Ödemesi	177
6.6.3. Nöbet Ücreti	178
6.7. Kamuda Görev Yapan Sağlık İnsangücünün Özlük ve Sosyal Hakları	178
6.7.1. Emeklilik Maaşı.....	178
6.7.2. Yiyecek Yardımı	178
6.7.3. Giyecek Yardımı	179
6.7.4. Ölüm Yardımı	179
6.7.5. Cenaze Yardımı.....	179
6.7.6. Doğum Yardımı	179
6.7.7. Yıpranma Payı	180
6.8. Çalışan Hakları, Sağlığı ve Güvenliği	180

7. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SAĞLIK EĞİTİMİ

7.1. Sağlık Eğitimi	183
7.2. Geçmişten Günümüze Sağlık Eğitimi Hizmetleri.....	183
7.3. Sağlık Eğitiminin Genel Amaçları	185
7.4. Sağlık Eğitiminin Temel İlkeleri.....	185
7.5. Sağlık Eğitim Sunum Aktörleri.....	186
7.6. Sağlık İnsangücü Yetiştiren Eğitim Kurumlarında Mevcut Akademik Personelin ve Öğrencilerin Durumu.....	188
7.6.1. Tıp Öğrenimi	188

7.6.2. Diş Hekimliği Öğrenimi	188
7.6.3. Eczacılık Öğrenimi	189
7.6.4. Sağlık İnsangücü Yetiştiren Eğitim Kurumları Mezun Sayıları	189

8. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE SAĞLIĞIN FİNANSMANI VE SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ

8.1. Sağlık Hizmetlerinin Finansmanı	191
8.2. Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yönteminin Belirlenmesi	192
8.2.1. Ülkenin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi	192
8.2.2. Mali Kapasite.....	192
8.2.3. Uygulanabilirlik.....	192
8.2.4. Verimlilik.....	192
8.2.5. Hakkaniyet.....	193
8.2.6. Talep/Kullanım ve Tüketici Davranışı.....	193
8.2.7. Arz/Hizmet Sunumu ve Hizmet Sunucusu Davranışı	193
8.3. Türkiye’de Sağlık Sisteminin Finansman Yapısı	193
8.3.1. Kamu Finansmanı.....	193
8.3.1.1. Vergiler.....	194
8.3.1.2. Sosyal Güvenlik Pirimleri	194
8.3.1.3. Yerel Yönetimler	195
8.3.2. Özel Sektör Finansmanı	195
8.3.2.1. Cepten Yapılan Harcamalar (Hane Halkı Harcamaları).....	195
8.3.2.2. Özel Sektör Harcamaları	196
8.4. Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sağlık Sigortacılığı	196
8.4.1. Sosyal Güvenlik Sistemi (Kamu Sağlık Sigortacılığı)	196
8.4.1.1. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Kurumlarının Tarihsel Gelişimi	196
8.4.1.2. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK).....	200
8.4.2. Özel Sağlık Sigortacılığı.....	203
8.5. Türkiye Sağlık Sisteminin Finansmanında Sağlanan Gelişmeler.....	204
8.5.1. Genel Sağlık Sigortası Öncesi Sağlığın Finansmanı	204
8.5.2. Genel Sağlık Sigortası Sonrası Sağlığın Finansmanı	206
8.6. Sağlık Hizmetlerinde Ödeme Yöntemleri.....	210
8.6.1. Kamu Hastanelerine Ödeme Yöntemleri.....	211
8.6.2. Özel Hastanelere Ödeme Yöntemleri	212
8.6.3. İlaç ve Tıbbi Cihaz Geri Ödeme Yöntemleri.....	212

9. BÖLÜM

TÜRKİYE SAĞLIK HARCAMALARI

9.1. Sağlık Harcamaları Kavramı.....	215
9.2. Yıllara Göre Sağlık Harcamaları.....	217
9.3. Yıllara Göre Sağlık Harcamalarının GSYH ile Karşılaştırması	218
9.4. Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamalarının GSYH ile Karşılaştırması	219
9.5. Yıllara Göre Kişi Başı Sağlık Harcamaları.....	221
9.6. Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları	222
9.7. Katastrofik Sağlık Harcamaları.....	223
9.8. İlaç Harcamaları.....	224
9.9. Kişi Başı İlaç Harcamaları.....	226
9.10. Sağlık Harcamalarının Uluslararası Karşılaştırması.....	226
9.10.1. Cari Sağlık Harcamalarının GSYH İçindeki Payının Uluslararası Karşılaştırılması	227
9.10.2. İlaç Harcamalarının Uluslararası Karşılaştırılması.....	228
9.11. Sağlık Harcamalarının Finansal Sürdürülebilirliği	229

10. BÖLÜM

SAĞLIKLA İLGİLİ UYGULANAN PROGRAMLAR

10.1. Sağlık Yönetiminde Kullanılan Önemli Bilgi Sistemleri	233
10.1.1. Hastane Bilgi Yönetim Sistemleri (HBYS).....	233
10.1.2. Aile Hekimliği Bilgi Sistemi (AHBS).....	234
10.1.3. Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi (ÇKYS).....	234
10.1.4. Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM)	235
10.1.5. Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi (MKYS)	235
10.1.6. Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS).....	236
10.1.7. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS).....	236
10.1.8. Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM)	237
10.1.9. e-Nabız Kişisel Sağlık Sistemi	237
10.1.10. Teletıp Sistemi	238
10.1.11. e-Rapor Sistemi	238
10.1.12. Tedarik Paylaşım Platformu (TPP).....	238
10.1.13. Beyaz Kod Uygulaması.....	239
10.1.14. HIMSS	239
10.1.15. MEDULA	239

10.1.16. İlaç Takip Sistemi (İTS).....	240
10.1.17. Ürün Takip Sistemi (ÜTS).....	241
10.1.18. Bütçe Yönetim ve Enformasyon Sistemi (e-Bütçe).....	241
10.1.19. Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS)	241
10.1.20. Döner Sermaye Yönetim Bilgi Sistemi (DMİS).....	242
10.2. Sağlık Turizmi.....	242
10.3. Kalite ve Akreditasyon Uygulamaları.....	246
10.4. TÜRKÖK Ulusal Kemik İliği Bankası	247
10.5. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları.....	248
10.6. Sağlıkta Yerli Üretimi Artırma Çalışmaları	249
10.7. Sağlık Teknolojisi Değerlendirme (STD) Çalışmaları.....	253
10.8. Hizmet Alımları	254
10.8.1. Hizmet Alımları Kavramı ve Önemi	255
10.8.2. Hizmet Alımlarının Faydaları.....	256
10.8.3. Türkiye’de Sağlık Hizmet Alımlarının Sınıflandırılması	257
10.9. Sağlık Market.....	258

11. BÖLÜM

SAĞLIĞIN TEŞVİKİ ve GELİŞTİRİLMESİ

11.1. Sağlıkın Teşviki ve Geliştirilmesi.....	261
11.2. Sağlıklı Hayat Merkezleri (SHM) Projesi.....	262
11.3. Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı	262
11.3.1. Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (TBSA).....	263
11.3.2. Aşırı Tüketimi Tavsiye Edilmeyen Gıda ve Maddeler İçeren Yiyecek ve İçeceklerin Çocuklara Pazarlanmasının Önlenmesi	263
11.3.3. Sağlıklı Beslenme Hareketli Hayat İşbirliği Platformu Aşırı Tuz Tüketiminin Azaltılması	263
11.3.4. Toplu Beslenme Sistemlerinde Ulusal Menü Planlama ve Uygulama Rehberi.....	264
11.3.5. Okul Sütü.....	264
11.3.6. Okul Kantinlerinde Satışa Sunulacak Gıdalarda Kullanılacak Logo Uygulaması	264
11.3.7. Fiziksel Aktivitenin Teşviki Projesi 2015-2018 - Bisiklet Desteği.....	265
11.3.8. Kronik Hastalıklarda Fiziksel Aktivite Rehberi (Çocuk ve Adolesan/ Erişkin)	265
11.3.9. Beyaz Bayrak.....	266
11.3.10. Obezite ile Mücadele	266

11.4. Bağımlılıkla Mücadele Çalışmaları	267
11.4.1. Tütün ile Mücadele Çalışmaları.....	267
11.4.2. Uyuşturucu ile Mücadele Çalışmaları	269
11.4.3. Alkol Kontrol Çalışmaları.....	271
11.4.4. Teknoloji Bağımlılığı İle Mücadele Çalışmaları	271
11.5. Ruh Sağlığı Kontrol Programları	272
11.5.1. Toplum Temelli Ruh Sağlığı Hizmetleri.....	272
11.5.2. Çocuk İstismarı ve Çocuk İhmali ile Mücadele Hizmetleri	273
11.6. Toplumsal Farkındalığı Artıracak Sistematik İletişim Faaliyetleri ile Sağlıklı Hayat Tarzını Yaygınlaştırma Programları	274
11.7. Sağlık Okuryazarlığı	274

12. BÖLÜM

TÜRKİYE SAĞLIK SİSTEMİNİN PERFORMANS GÖSTERGELERİ

12.1. Sağlık Göstergelerinin Önemi.....	277
12.2. Çok Kullanılan Uluslararası Sağlık Göstergelerinin Tanımları	278
12.3. Türkiye'nin Demografik Göstergeleri.....	279
12.4. Toplumun Sağlık Seviyesi	281
12.4.1. Doğumda Beklenen Yaşam Süresi.....	282
12.4.2. Anne Ölüm Oranı	283
12.4.3. Bebek Ölüm Hızı	284
12.2.4. Sağlık Bakımına Erişim ve Kalite Endeksi	286
12.5. Türkiye Sağlık Göstergelerinin Mukayesesi.....	287
12.6. Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet	288
12.7. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Oranındaki Değişim	289
12.8. Sağlık Harcaması ve Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Mukayesesi.....	290

KAYNAKÇA.....	291
----------------------	------------

TABLÖLAR

Tablo 2.1 Sağlık Profesyonellerine Yapılan Ödeme Yöntemlerinin Karşılaştırılması	15
Tablo 2.2 Sağlık Kurumlarına Yapılan Ödeme Yöntemlerinin Karşılaştırılması ...	15
Tablo 3.1 2002 yılında Türkiye'nin Sağlık Sistemi Performans Sorunlarının Teşhisi	36
Tablo 5.1 Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler.....	107
Tablo 5.2 Yıllar İtibariyle Birinci Basamak Kuruluş Sayıları, Türkiye	113
Tablo 5.3 Yıllara Göre Aile Hekimliğine Müracaat Sayısı	116
Tablo 5.4 İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık İşletmelerinde Hekime Müracaat Sayısı, 2018.....	124
Tablo 5.5 Türkiye'de Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı	125
Tablo 5.6 Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı.....	126
Tablo 5.7 Yıllara ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatağı Sayısı.....	126
Tablo 5.8 Türkiye'de Hastane Verileri, (2018).....	127
Tablo 5.9. Türkiye'de Genetik Hastalıklar Merkezi Sayıları	150
Tablo 5.10. Türkiye'de Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezi Sayıları	150
Tablo 5.11. Türkiye'de Perinatal Merkezi Sayıları	151
Tablo 5.12. Türkiye'de Yanık Bakım Hizmetleri Yatak Sayısı (2002-2020)	153
Tablo 5.13. Türkiye'de Onkoloji Merkezleri Sayısı (2002-2020).....	153
Tablo 5.14. Türkiye'de Onkoloji Tedavisinde Kullanılan Cihaz Sayıları (2019)	153
Tablo 5.15. Türkiye'de Erişkin Kardiyovasküler Cerrahi Merkezleri	154
Tablo 5.16. Türkiye'de Kemik İliği Transplantasyon Merkezi Sayıları (2002-2019)	155
Tablo 5.17. Türkiye'de Hiperbarik Oksijen Tedavi Merkezi Sayıları.....	155
Tablo 5.18. Türkiye'de İnme Merkezleri ve Üniteleri Sayısı.....	156
Tablo 5.19. Türkiye'de Robotik Yürüme Merkezi Sayıları.....	156
Tablo 5.20. Türkiye'de Robotik Cerrahi Merkezi Sayıları	157
Tablo 5.21. Türkiye'de Yoğun Bakım Hizmetleri Yatak Sayısı	157
Tablo 5.22. Türkiye'de Görüntüleme Hizmetlerinin Tıbbi Teknoloji Kapasitesi	158
Tablo 6.1 Sağlık Personelinin Sektörlere ve Unvanlara Göre Dağılımı (2018)...	169
Tablo 7.1 Türkiye'de Sağlık Eğitimi Sunum Aktörleri	187
Tablo 7.2 Tıp Öğrenimi Verileri	188
Tablo 7.3 Diş Hekimliği Öğrenimi Verileri.....	188

Tablo 7.4 Eczacılık Öğrenimi Verileri.....	189
Tablo 7.5. Sağlık İnsangücü Yetiştiren Eğitim Kurumlarından 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında Mezun Sayıları	189
Tablo 9.1 Sağlık Harcamaları, (2002-2018), (Milyon TL/USD).....	217
Tablo 9.2 Sağlık Harcamalarının GSYH İçindeki Payı, (Milyon TL, %), (2002-2018).....	218
Tablo 9.3 Kamu ve Özel Sağlık Harcamalarının GSYH İçindeki Payı, (2002-2018), (%)......	220
Tablo 9.4 Toplam İlaç Harcamaları, (2002-2018), (milyon TL/USD)	225
Tablo 9.5 Cari Sağlık Harcamalarının Uluslararası Mukayesesi	227
Tablo 9.6 OECD Ülkelerinde Kişi Başı İlaç Harcamaları, (2017 veya en yakın yıl), (SGP USD)	228
Tablo 12.1 Genel Demografik Göstergeler, Türkiye	280
Tablo 12.2 Türkiye Sağlık Göstergeleri, (2002, 2018).....	282